

Asia	Koulumäen erityiskoulun toiminnan päättyminen
Asiasta päättävä taho	Kasvun ja oppimisen lautakunta
Valmistelija(t)	Juha Nurmi, perusopetuksen johtaja, suomenkielisen perusopetuksen tulosyksikkö Asko Lippo, kehittämisspäällikkö, perusopetuksen tulosyksikkö Leena Lakovaara, Espoonlahden aluepäällikkö, suomenkielisen perusopetuksen tulosyksikkö Jemina Sirviö, oppilasasioiden asiantuntija, suomenkielisen perusopetuksen tulosyksikkö
Päivämäärä	7.2.2022 (päivitetty 9.3.2022, 30.5.2022, 31.10.2023, 30.11.2023)
Muut valmisteluun osallistuneet	Merivuokko Gould, suunnittelija, suomenkielisen perusopetuksen tulosyksikkö Miia Loisa-Turunen, opetuksen tuen päällikkö, suomenkielisen perusopetuksen tulosyksikkö Matti Jokela, rehtori, Meritorin koulu Marikka Korhonen, rehtori, Espoonlahden koulu Marjo Backström, koordinaattori, suomenkielisen perusopetuksen tulosyksikkö Terhi Pippuri, opiskeluhuollon päällikkö, kasvun ja oppimisen toimiala (v. 2022 valmistelu) Tero Penttinen, talousasiantuntija, kasvun ja oppimisen toimiala (v. 2022 valmistelu)
Lyhyt kuvaus arvioitavasta asiasta	<p>Espoossa toimivien erityiskoulujen tilannetta on tarkasteltu osana tilankäyttösuunnitelmaa vuosille 2018-2027. Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan 18.4.2018 hyväksymään tilankäyttösuunnitelmaan on sisällytetty periaate, jonka mukaan kouluverkkoa kehitetään siten, että erityisluokilla opiskelevilla oppilailla on mahdollisuus integroitua omien edellytystensä mukaisesti yleisopetukseen.</p> <p>Valtuusto on 19.10.2020 hyväksynyt Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman. Ohjelman mukaan Espoossa pyritään suurempiin kouluyksiköihin ja pienemmistä kouluyksiköistä luovutaan.</p> <p>Koulumäen erityiskoulun kohdalla on tarkasteltu em. perusteella seuraavia vaihtoehtoja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Koulumäen erityiskoulun toiminta päättyy 31.7.2024. 2) Koulumäen erityiskoulun toiminta jatkuu. 3) Koulumäen erityiskoulu yhdistetään Espoonlahden yläkoulun kanssa 1.8.2024 lukien. <p>Tarkastelussa on huomioitu opetuslainsäädännön ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi seuraavia selvityksiä/näkemyksiä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perusopetuksen palveluverkon kehittämissperiaatteet - Koulumäen erityiskoulun henkilöstökokouksessa 9.2.2022 esitetyt näkemykset - Koulumäen erityiskoulun oppilaille 15.-16.2.2022 toteutetun kyselyn tulokset - Asukastilaisuudessa 9.3.2022 esitetyt näkemykset - Koulumäen erityiskoulun johtokunnan, henkilöstön ja oppilaskunnan lausunnot - Espoon nuorisovaltuuston lausunto - Espoon vammaisneuvoston ja vammaisasiamiehen lausunnot.

	Nykytila	Vaihtoehto 1. Toiminta päättyy	Vaihtoehto 2. Toiminta jatkuu
Asukkaat ja palvelut	<p>Koulumäen erityiskoulu sijaitsee Espoonlahden oppilasalueella. Koulussa toimii viisi kaupunkitasoisesti muodostettua erityisluokkaa laaja-alaisia oppimisen erityisvaikeuksia omaaville oppilaille ja kolme erityisluokkaa autismikirjon oppilaille. Autismikirjon erityisluokista 1. luokka on hallinnollisesti Meritorin koulun, mutta käyttää Koulumäen tiloja. Oppilaat ohjautuvat Koulumäen erityisluokille samoin periaattein, kuin muihinkin Espoon peruskouluissa toimiviin kaupunkitasoisesti muodostettuihin erityisluokkiin.</p> <p>Koulumäessä on 35 oppilasta vuosiluokilla 1, 3, 5 ja 7-9. Laaja-alaisia oppimisen erityisvaikeuksia omaavia oppilaita on 20, lievästi kehitysvammaisia ja/tai autismin kirjon oppilaita on 15. Oppilaista 9 opiskelee toiminta-alueittain, loput oppiaineittain. Lähes kaikilla oppilailla on vahvat (yksilöllisen) tuen tarpeet.</p> <p>Oppilastuntemus on oppilasmäärän pienuuden vuoksi hyvä. Oppimisympäristö ja luokkatilat vastaavat pienryhmäopetuksen tarpeita, eriyttämissätiloissa on riittävästi. Joustavat ryhmittelyt ja erilaiset pedagogiset oppilaiden edun mukaisten ratkaisut ovat toteutettavissa rajallisesti. Valinnaisainetarjonta on suppea ja valinnaisuuden toteutuminen haastavaa. Oppilailla ei ole käytössään laaja-alaisen erityisopettajan palveluita, sillä koulussa ei ole ko. vakanssia. Oppilailla ei ole mahdollisuutta integroitua yleisopetuksen opetusryhmään omien edellytystensä mukaisesti, sillä koulussa ei ole yleisopetuksen opetusryhmiä. Erillisen oppilaanohjaajan palveluja ei ole käytettävissä jatko-opintoihin hakeutumisessa, erityisluokanopettajat hoitavat tätä oman työnsä ohessa.</p> <p>Osalla oppilaista koulumatkat ovat pitkiä. Kaikilla ei ole mahdollisuutta tutustua kodin lähellä asuviin lapsiin ja sosiaalinen verkosto on kaukana. Oppilaat oppilasalueittain: Espoonlahti 29, Itäinen Leppävaara 0, Keski- ja Pohjois-Espoo 1, Läntinen Leppävaara 0, Matinkylä-Olari 4 ja Tapiola 1.</p>	<p>Oppilaat sijoittuvat Espoossa jo toimiviin laaja-alaisia oppimisen erityisvaikeuksia omaavien oppilaiden erityisluokille sekä autististen oppilaiden erityisluokille. Mahdollisista uusista perustettavista erityisluokista päätetään lautakunnassa vuosittaisen oppilaaksioton yhteydessä. Erityisluokat osoitetaan oppilaiden asuinpaikkojen mukaisilta oppilasalueilta.</p> <p>Oppilaiden oikeus tarvitsemaansa tukeen ja yksilöllisiin ratkaisuihin toteutuu edelleen. Oppilaille syntyy mahdollisuus integroitua yleisopetuksen opetusryhmiin omien edellytystensä mukaisesti. Joustavan ryhmittelyn ja erilaisten oppilaiden edun mukaisten pedagogisten ratkaisujen toteuttaminen paranee. Oppilashuoltopalveluiden saatavuus paranee, kun oppilashuoltohenkilöstö on tavoitettavissa useamman päivän viikossa. Oppilaat saavat jatkossa myös laaja-alaisen erityisopettajan palveluita.</p> <p>Osalla oppilaista koulumatkat lyhenevät. Koulumatkaetuutta koskevat tarpeet säilynevät kuitenkin entisellään koulusta riippumatta.</p> <p>Sosiaalinen verkosto muodostuu lähemmäs kotia, kun koulu sijaitsee oman asuinpaikan mukaisella oppilasalueella.</p> <p>Oppilaiden erityisen tuen järjestämistä ja tukitoimia sekä apuvälineitä koskevat ratkaisut tehdään oppilaskohtaisten erityisen tuen tarkistamispäätösten yhteydessä, kuten ennenkin. Koulumatkaetuutta koskevat päätökset tehdään samoin perustein, kuin ennenkin.</p>	<p>Koulun toiminnan jatkuessa tilanne on nykytilan kaltainen.</p> <p>Oppilaiden oikeus tarvitsemaansa tukeen toteutuu.</p> <p>Oppilaiden oikeus opiskella yleisopetuksen opetusryhmässä omien edellytystensä mukaisesti ei toteudu.</p> <p>Osalla oppilaista sosiaalinen verkosto on edelleen kaukana kotoa tai muualla kuin omalla asuinalueellaan.</p> <p>Oppilailla ei ole mahdollisuutta kartuttaa jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja (esim. suuret yksiköt ja opetusryhmät).</p>

	Nykytila	Vaihtoehto 1. Toiminta päättyy	Vaihtoehto 2. Toiminta jatkuu
Asukkaat ja palvelut	<p>Koulumäen erityiskoulun oppilaille toteutetun kyselyyn perusteella mielekkäintä nykyisessä koulussa on esim. liikunta, matematiikka, tekninen työ, kotitalous ja äidinkieli. Ikävintä on sen sijaan koulun pienuus ja oppilasmäärän vähäisyys sekä yksittäiset oppiaineet, kuten tekstiilityö, kuvaamataito, ympäristöoppi. Oppiaineisiin liittyvät vastaukset voivat kuitenkin kohdistua yleisesti koulunkäyntiin eivätkä välttämättä juuri Koulumäen kouluun.</p> <p>Koulumäen erityiskoulun henkilöstön lausunnon mukaan koulussa tehdään vahvaa yhteisöllistä työtä ja tarjotaan räätälöityjä tukimuotoja oppilaille, joiden koulupolku on muissa kouluissa katkennut. Koulua on myös kehitetty autismikirjon oppilaiden osaamisyksiköksi ja kouluun on tehty mittavia investointeja mahdollistamaan autismikirjon kehitysvammaisten oppilaiden opetus sekä aamu- ja iltapäivähoito. Koulumäen koululle myönnettyillä resursseilla on kyetty autismikirjon opetusta toteuttamaan sekä kehittämään laadukkaasti ja hyvin.</p> <p>Koulumäen erityiskoulun oppilaskunnan lausunnon mukaan koulun hyviä puolia ovat tilat, opetus, yhteistyö kotien kanssa ja koulun pienuus. Koulun pienuus koetaan toisaalta myös huonona kaveripohjan vähyyden vuoksi. Muina huonoina puolina pidetään pieniä ryhmiä ja ajoittaisia riitoja.</p> <p>Asukastilaisuudessa esitettyjen näkemysten perusteella Koulumäen erityiskoulun toimintaan ollaan tyytyväisiä.</p>	<p>Oppilaskyselyn vastausten perusteella oppilaat suhtautuvat luokalle tuleviin uusiin oppilaisiin hyvin (ka 3,61). Myös suhtautuminen uuteen kouluun siirtymiseen on hyvä (ka 3,64). Oppilaiden avoimiin kysymyksiin antamista vastauksista käy ilmi, että unelmiensa koulu sijaitisi lähellä kotia, olisi iso, rauhallinen ja hiljainen. Osa oppilaista on ilmaissut unelmiensa kouluksi jonkin Espoon peruskouluista.</p> <p><i>Oppilaskyselyn asteikko 1-5: 1 = En tykkää ollenkaan, 2 = En tykkää, 3 = En osaa sanoa, 4 = Tykkään, 5 = Tykkään tosi paljon.</i></p> <p>Lausuntojen perusteella Espoon nuorisovaltuusto kannattaa toiminnan päättämistä. Koulumäen oppilaskunta ei ilmaise, kannattaako tätä vaihtoehtoa.</p>	<p>Oppilaskyselyn vastausten perusteella oppilaat suhtautuvat nykyiseen kouluun neutraalisti tai hieman kielteisesti (ka 2,94) ja kokevat koulumatkan neutraalina tai hyvänä (ka 3,30).</p> <p><i>Oppilaskyselyn asteikko 1-5: 1 = En tykkää ollenkaan, 2 = En tykkää, 3 = En osaa sanoa, 4 = Tykkään, 5 = Tykkään tosi paljon.</i></p> <p>Lausuntojen perusteella koulun johtokunta ja henkilöstö sekä Espoon vammaisasiamies ja Espoon vammaisneuvosto kannattavat toiminnan jatkumista. Oppilaskunta ei ilmaise, kannattaako tätä vaihtoehtoa.</p>

Johtaminen ja resurssit	Nykytila	Vaihtoehto 1. Toiminta päättyy	Vaihtoehto 2. Toiminta jatkuu
	<p>Koulumäen erityiskoulua johtaa Meritorin koulun rehtori. Rehtori on koululla 1 päivää/vko. Kuraattoripalvelua on saatavilla 0,5–1 pv/vko. Psykologipalvelua on saatavilla keskitettyjen palvelujen kautta erikseen sovittavan aikataulun mukaisesti pääsääntöisesti Teamsin kautta. Laaja-alaisen erityisopettajan palvelut eivät ole saatavilla, sillä koulussa ei ole ko. vakanssia. Terveydenhoitajan ja koululääkärin palvelut ovat saatavilla Espoonlahden koululta. Aikataulut sovitaan tapauskohtaisesti.</p> <p>Koulumäessä on seitsemän erityisopettajan virkaa ja yksi autismikirjon opettajan virka sekä kuusi avustajan vakanssia ja kuusi erityiskoulunkäyntiohjaajan vakanssia. Koulussa työskentelee lukuvuonna 2023-2024 viisi erityisluokanopettajaa/autismikirjon opettajaa ja sivutoiminen kotitalousopettaja sekä Seuren kautta eri pituisilla sopimuksilla avustajia. Osa viroista ja vakansseista ovat avoimena. Koulussa ei ole oppilaanohjaajan virkaa. Erityisluokanopettajat hoitavat jatko-opintoihin liittyvää ohjaustyötä oman työnsä ohessa ilman oppilaanohjaajan koulutusta.</p> <p>Henkilöstöllä on pedagogista erityisosaamista ja pitkä kokemus erityisen tuen oppilaiden opettamisesta. Pedagoginen kehittämistyö on haastavaa. Opettajat ovat mukana monessa eri kehittämissyöryhmässä, mikä lisää kuormittuneisuutta ja vähentää mahdollisuuksia vaikuttaa omaan työhön.</p> <p>Oppilaskohtaiset kustannukset ovat 18 128 €/oppilas/vuosi.</p> <p>Koulumatkaetus on 21/35 oppilaalla:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilauskuljetus 14/21 oppilaalla (Espoonlahden oppilasalueella asuvat oppilaat 3024,00 €/oppilas/lukuvuosi ja muulla oppilasalueella asuvat oppilaat 3704,40 €/oppilas/lukuvuosi). Näistä kahdeksan oppilaan kuljetuskustannukset ohjataan Hyvinvointialueelle. - Julkisen liikenteen matkakortti on 8 oppilaalla. 	<p>Meritorin koulun rehtorin lisätehtävänä ollut Koulumäen erityiskoulun johtaminen ja Koulumäen koulun rehtorina toimiminen päättyy.</p> <p>Koulussa työskentelevän vakinaisen koulun henkilöstön palvelusuhde on turvattu ja henkilöstön osaamista voidaan hyödyntää jatkosakin. Sijoituskoulu muuttuu, henkilöstöä ei voida kuitenkaan siirtää kokonaisuutena mihinkään Espoon peruskouluun, sillä Espoon kaupungissa sovitujen yhteisten periaatteiden mukaisesti henkilöstöllä tulee olla mahdollisuus hakeutua haluamaansa kouluun.</p> <p>Pedagoginen johtaminen vahvistuu, kun rehtori (esihenkilö) on paikalla päivittäin.</p> <p>Oppilashuoltopalvelut ovat saatavilla useamman kerran viikossa eli palveluiden saatavuus paranee. Laaja-alaisen erityisopettajan palvelut ovat saatavilla viikoittain, ellei jopa päivittäin. Palveluiden saatavuus paranee.</p> <p>Koulumäen koulun lakkauttamisesta saatavat kustannussäästöt ovat vuosittain 284 055 €: Kiinteistökulut 284 055 € (vuokrat 251 175 € + siivous 32 880 €). Henkilöstökuluista ei säästöjä.</p> <p>Koulumatkakustannuksissa ei ole saatavissa säästöä, sillä oppilaiden koulumatkaetuuksia koskevat tarpeet säilynevät entisellään koulusta riippumatta. Pitkällä tähtäimellä säästöä todennäköisesti syntyy hie-man, kun koulupaikat ovat omalla oppilasalueella tai muutoin lähempänä kotia.</p>	<p>Toiminnan jatkuessa tilanne on nykytilan kaltainen eikä saatavissa ole säästöjä.</p> <p>Kahden koulun johtamistyö on raskasta ja työmäärältään kohtuuton.</p>

Kestävä kehitys ja elinvoima	Nykytila	Vaihtoehto 1. Koulu toiminta päättyy	Vaihtoehto 2. Koulun toiminta jatkuu
	<p>Koulumäen koulun toiminta ei edistä kaikilta osin Espoon arvojen ja valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista.</p> <p>Espoonlahden oppilasalueella sijaitsevan Koulumäen erityiskoulun oppilaista 29/35 asuu Espoonlahden oppilasalueella ja oppilaista 6/35 muilla oppilasalueilla. Oppilaat alueittain:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Espoonlahti 29 - Itäinen Leppävaara 0 - Keski- ja Pohjois-Espoo 1 - Läntinen Leppävaara 0 - Matinkylä-Olari 4 - Tapiola 1. <p>Oppilailla ei ole mahdollisuutta integroitua omien edellytystensä mukaisesti yleisopetuksen opetusryhmään, sillä erityiskoulussa ei ole yleisopetuksen luokkia.</p> <p>Oppilaiden hyvinvointia edistävät oppilashuoltopalvelut ovat niukat. Laaja-alaisen erityisopettajan palveluita ei ole saavilla lainkaan.</p> <p>Osalla oppilaista sosiaalinen verkosto muodostuu kauas kotoa.</p>	<p>Koulun toiminnan päättymistä koskeva ratkaisu on valtuuston hyväksymässä Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmassa asetettujen tavoitteiden mukainen. Ratkaisu edistää osaltaan oppilaiden yhdenvertaisuutta ja lähikouluperiaatteen toteutumista:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kaikilla koulun oppilailla on mahdollisuus käydä koulua ja saada palveluita oman asuinpaikkansa mukaisella oppilasalueella. - Erityisluokilla opiskelevilla oppilailla on mahdollisuus integroitua yleisopetuksen opetusryhmään omien edellytystensä mukaisesti. - Oppilaiden hyvinvointia edistävät oppilashuoltopalvelut ja laaja-alaisen erityisopettajan palvelut ovat saatavilla. 	<p>Toiminnan jatkuessa tilanne on nykytilan kaltainen. Ratkaisu ei ole valtuuston hyväksymässä Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmassa asetettujen tavoitteiden mukainen eikä osaltaan edistä oppilaiden yhdenvertaisuutta ja/tai lähikouluperiaatteen toteutumista.</p>

Johtopäätökset	Nykytila	Vaihtoehto 1. Koulu toiminta päättyy	Vaihtoehto 2. Koulun toiminta jatkuu
	<p>Perusopetuslain 17 §:ssä säädetyn mukaan erityinen tuki järjestetään oppilaan etu ja opetuksen järjestämisedellytykset huomioon ottaen muun opetuksen yhteydessä tai osittain tai kokonaan erityisluokalla tai muussa soveltuvassa paikassa. Opetuksessa voidaan hyödyntää erilaisia perusopetuksen opetussuunnitelmaan kirjattuja pedagogisia ratkaisuja. Yksilöllisiä opetusjärjestelyjä voidaan toteuttaa perusopetuslain 18 §:n nojalla.</p> <p>Koulumäen erityiskoulu tarjoaa koulun itsearvioinnin perusteella laadukasta erityisopetusta. Koulussa on paljon osaamista ja opetus on laadukasta. Opetuksen järjestäminen nykyisellä tavalla ei kuitenkaan mahdollista oppilaiden erityisen tuen järjestämistä yleisopetuksen ryhmässä eikä joustavaa ryhmittelyä ja erilaisten pedagogisten ratkaisujen toteuttamista riittävästi.</p> <p>Koulumäen erityiskoululla ei ole Espoon antamaa erityistehtävää (esim. osaamiskeskuksena toimiminen) eikä koululla ole myöskään lakiin perustuvaa erityistehtävää. Koulun tehtävänä on järjestää erityistä tukea opetuslainsäädännön ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti, kuten muidenkin Espoon peruskoulujen.</p> <p>Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan 18.4.2018 hyväksymässä tilankäyttösuunnitelmassa on esitetty Koulumäen erityiskoulun yhdistämistä Espoonlahden yläkouluun.</p>	<p>Toiminnan päättymisestä saatavat pedagogiset ja oppilaiden hyvinvointia edistävien palveluiden paranemisesta syntyvät hyödyt ovat suuremmat kuin erillisenä pienenä erityiskouluna toimimisesta saatavat hyödyt.</p> <p>Toiminnan päättymisestä on saatavissa vuosittain kustannussäästöjä.</p>	<p>Toiminnan jatkuminen nykyisellään ei ole voimassa olevan lainsäädännön ja opetussuunnitelman perusteiden näkökulmasta eikä pedagogisesti perusteltua.</p> <p>Toiminnan jatkuessa ei ole saatavissa kustannussäästöjä.</p>
Päätösehdotus	Kasvun ja oppimisen lautakunta päättää, että <ol style="list-style-type: none"> Koulumäen erityiskoulun toiminta päättyy 31.7.2024. Koulumäen erityiskoulun oppilaat sijoittuvat Espoon peruskouluissa jo toimiviin erityisluokkiin. Mahdollisista uusista perustettavista erityisluokista päätetään lautakunnassa erikseen oppilaaksiottoa koskevan vuosittaisen päätöksen yhteydessä. 		
Päätösaikataulu	13.12.2023		
Vaikutusten seuranta	Espoonlahden perusopetuksen aluepäällikkö Leena Lakovaara Opetuksen tuen päällikkö Miia Loisa-Turunen		